

ગુજરાતના મુખ્ય પાકોમાં સંકલિત નીંદણ નિયંત્રણ વ્યવસ્થા

ડો. બી.કે. સગારકા અને ડો. આર.કે. માથુકિયા

કૃષિ વિજ્ઞાન વિભાગ, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ

નીંદણ પાક સાથે ભેજ, પ્રકાશ, જગ્યા અને પોષક તત્વો મેળવવા માટે તીવ્ર હરિફાઈ કરે છે. જેના પરિણામ પાકના ઉત્પાદનમાં અને આર્થિક વળતરમાં ઘણો ઘટાડો થાય છે. આથી નીંદણોનું યોગ્ય સમયે અને યોગ્ય પદ્ધતિથી નિયંત્રણ કરવું અતિ આવશ્યક છે. હાલના સંજોગોમાં શહુરો તરફના સ્થળાંતરના કારણે ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં ખેતી કાર્યો માટે મજૂરીની લભ્યતા ઘટતી જાય છે તેમજ મજૂરીના દરમાં પણ ઉત્તરોત્તર વધારો થતો જાય છે. આમ, આપણી ચીલાચાલું પદ્ધતિ એટલેકે હાથ નિંદામણથી નીંદણોનું નિયંત્રણ કરવું ખર્ચાળ, સમય લેનારું અને ખૂબજ મુશ્કેલ બનતું જાય છે. વળી, અનિયમિત હવામાન અને ખેતી કાર્યો ન થઈ શકે તેવી જમીનની પરિસ્થિતિમાં તેમજ પુંખીને વાવેતર કરાતાં પાકોમાં આંતરખેડ શક્ય નથી અને હાથ નિંદામણ મુશ્કેલભર્યું છે, જેથી નીંદણોનું સમયસર નિયંત્રણ કરી શકાતું નથી. સંકલિત નીંદણ નિયંત્રણ એટલે કે નીંદણનાશક દવા તથા આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણથી નીંદણોનું શરૂઆતથી જ અસરકારક અને આર્થિક રીતે પરવડે તેવું નિયંત્રણ કરી શકાય છે. જેના કારણે પાકને શરૂઆતથી જ નીંદણમુક્ત વાતાવરણનો ફાયદો મળે છે. નીંદણનાશક દવાઓના વધારે પડતાં ઉપયોગથી પર્યાવરણ, જમીન, પાણી, ખાધાન્ન વગેરેમાં પ્રદુષણનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે. આમ, કોઈ એક પદ્ધતિથી નીંદણોનું નિયંત્રણ કરવું કઠીન છે. સંકલિત નીંદણ નિયંત્રણ એ ક્ષેત્ર વ્યવસ્થાપનનું એક એવું પાસુ છે કે જેમાં અસરકારક, આધારભૂત અને કાર્યક્ષમ નીંદણ નિયંત્રણ પદ્ધતિઓનો યોગ્ય સમન્વય કરવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિમાં ખેડૂત પાસેના ઉપલબ્ધ જુદાં જુદાં સ્ત્રોતોનો કાર્યક્ષમ ઉપયોગ કરી શકાય છે અને કોઈ એક પદ્ધતિના સતત ઉપયોગથી ઉપસ્થિત થતી સમસ્યાઓ ટાળી શકાય છે. આમ, ટકાઉ ખેતી માટે સંકલિત નીંદણ નિયંત્રણ અત્યંત આવશ્યક છે.

પાક	દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ હેક્ટરે	૧૦ લીટર પાણીમાં દવાનું પ્રમાણ	છંટકાવનો સમય
તેલીબિયાં પાકો				
૧. મગફળી (ચોમાસું)	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.) —	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી)+ હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.) —	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા			
	ઓક્સીફલુઓરફેન (ગોલ ૨૩.૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૧૮૦ કિ.ગ્રા. (૦.૭૬૬ લી.) —	૩.૬ ગ્રામ (૧૫ મી.લી.) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૪૫ દિવસે
	અથવા			
	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૪.૦૦૦ લી.) —	૨૦ ગ્રામ (૮૦ મી.લી.) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
અથવા				
ફલુઓઝીફોપ-પી-બ્યુટાઈલ (ફ્યુઝીલુડ ૧૨.૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૨૫૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.) —	૫ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.) —	વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે	
અથવા				

પાક	દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ હેક્ટરે	૧૦ લીટર પાણીમાં દવાનું પ્રમાણ	છંટકાવનો સમય
	કવીઝાલોફોપ-ઈથાઈલ (ટરગા સુપર ૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૦૪૦ કિ.ગ્રા. (૦.૮૦૦ લી.)	૦.૮ ગ્રામ (૧૬ મી.લી.)	વાવણી બાદ ૨૫ દિવસે વાવણી બાદ ૪૫ દિવસે
મગફળી (ઉનાળું)	ઓક્સીફલુઓરફેન (ગોલ ૨૩.૫% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૨૪૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૪.૮ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	વાવણી પહેલાં અથવા પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૪૫ દિવસે
મગફળી + તુવેર આંતરપાક	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૪૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.)	૯ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ અને ૪૫ દિવસે
	અથવા ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૪૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૯ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ અને ૪૫ દિવસે
મગફળી + દિવેલાં આંતરપાક	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૮૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૪૦ દિવસે
૨. દિવેલા	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૮૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૮૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા ટ્રાયફલુરાલીન (ટ્રેફલાન ૪૮% ઈસી) + કવીઝાલોફોપ-ઈથાઈલ (ટરગા સુપર ૫% ઈસી)	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૮૩ લી.) ૦.૦૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૨૦ ગ્રામ (૪૨ મી.લી.) ૧ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૫ દિવસે
	અથવા પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + કવીઝાલોફોપ-ઈથાઈલ (ટરગા સુપર ૫% ઈસી)	૦.૮૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.) ૦.૦૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.) ૧ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૫ દિવસે
	અથવા ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી)	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૨૨૨ લી.)	૨૦ ગ્રામ (૪૪ મી.લી.)	વાવણી / રોપણી પહેલાં
૪. સોયાબીન	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૮૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે
	અથવા પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૨.૫૦૦ લી.)	૧૫ ગ્રામ (૫૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે

પાક	દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ હેક્ટરે	૧૦ લીટર પાણીમાં દવાનું પ્રમાણ	છંટકાવનો સમય
	અથવા			
	એલાકલોર (લાસો ૫૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.)	૧૫ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ	-	-	વાવણી બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે
૫. સૂર્યમુખી	હાથ નિંદામણ	-	-	વાવેતર બાદ ૨૦ દિવસે
	અથવા			
	એલાકલોર (લાસો ૫૦% ઈસી)	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૨૦ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
૬. તલ	હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	-	-	વાવણી બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	એલાકલોર (લાસો ૫૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૧.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૩૦ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૪૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.)	૯ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા			
	કવીઝાલોફોપ-ઈથાઈલ (ટરગા સુપર ૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૦૪૦ કિ.ગ્રા. (૦.૮૦૦ લી.)	૦.૮ ગ્રામ (૧૬ મી.લી.)	વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે વાવણી બાદ ૪૫ દિવસે
કઠોળ પાકો				
૭. મગ	હાથ નિંદામણ	-	-	વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા			
	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી)	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૧૧૧ લી.)	૧૦ ગ્રામ (૨૨ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી)	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૬૬૭ લી.)	૧૦ ગ્રામ (૩૩ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી)	૦.૨૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૫ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
૮. તુવેર	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે
	અથવા			
	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + આંતરખેડ અને હાથ નિંદામણ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ દિવસે

પાક	દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ હેક્ટરે	૧૦ લીટર પાણીમાં દવાનું પ્રમાણ	છંટકાવનો સમય
૯. ચણા	ફ્લુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી)	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી)	૧.૦ કિ.ગ્રા. (૩.૩૩૩ લી.)	૨૦ ગ્રામ (૬૭ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	—	—	વાવણી બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે
૧૦. અડદ	હાથ નિંદામણ	—	—	વાવણીબાદ ૩૦ દિવસે
ધાન્ય પાકો				
૧૧. બાજરી	એટ્રાઝીન (એટ્રાટાફ ૫૦% વેપા) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા.) —	૫ ગ્રામ (૧૦ ગ્રામ) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	—	—	વાવણી બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે
૧૨. ઘઉં	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૪૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.) —	૯ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી)	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	૨,૪-ડી (સો.સો.) (ફર્નોક્ષોન ૮૦% વેપા)	૦.૯૬૦ કિ.ગ્રા. (૧.૨૦૦ કિ.ગ્રા.)	૧૯ ગ્રામ (૨૪ ગ્રામ)	વાવેતર બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + મેટસલ્ફ્યુરોન-મિથાઈલ (અલગ્રીપ ૨૦% વેપા) અથવા	૦.૪૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.) ૪ ગ્રામ (૨૦ ગ્રામ)	૯ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.) ૮૦ મી.ગ્રા. (૪૦૦ મી.ગ્રા.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે
અથવા				
પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + ૨,૪-ડી (સો.સો.) (ફર્નોક્ષોન ૨૦% વેપા)	૦.૪૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.) ૦.૯૬૦ કિ.ગ્રા. (૧.૨૦૦ કિ.ગ્રા.)	૯ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.) ૧૯ ગ્રામ (૨૪ ગ્રામ)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે	
રોકડીયા પાકો				
૧૩. કપાસ	ડાયુરોન (ડાયુરોન ૮૦% વેપા) + ડાયુરોન (ડાયુરોન ૮૦% વેપા) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૧.૧૨૫ કિ.ગ્રા. (૧.૪૦૬ કિ.ગ્રા.) ૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૦.૯૩૮ કિ.ગ્રા.) —	૨૨.૫ ગ્રામ (૨૮ ગ્રામ) ૧૫ ગ્રામ (૧૯ ગ્રામ) —	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૩૦-૩૫ દિવસે ૩૦-૩૫ દિવસે
	અથવા			
	ફ્લુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) +	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			

પાક	દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ હેક્ટરે	૧૦ લીટર પાણીમાં દવાનું પ્રમાણ	છંટકાવનો સમય
	હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	—	—	વાવણી બાદ ૩૦ અને ૬૦ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ અને ૬૦ દિવસે
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	—	—	વાવણી બાદ ૧૫, ૩૦, ૪૫ અને ૬૦ દિવસે
૧૪. શેરડી	એટ્રાઝીન (એટ્રાટાફ ૫૦% વેપા) + ૨,૪-ડી (સો.સો.) (ફર્નોક્ષોન ૮૦% વેપા)	૨.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૪.૦૦૦ કિ.ગ્રા.) ૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૨૫૦ કિ.ગ્રા.)	૪૦ ગ્રામ (૮૦ ગ્રામ) ૨૦ ગ્રામ (૨૫ ગ્રામ)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં રોપણી બાદ ૬૦-૭૦ દિવસે
શાકભાજી પાકો				
૧૫. ટમેટી	મેટ્રીબ્યુઝીન (સેન્કર ૭૦% વેપા)	૦.૭૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા.)	૧૪ ગ્રામ (૨૦ ગ્રામ)	ફેરોપણી બાદ એક અઠવાડિયામાં
	અથવા			
	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી)	૧.૧૨૫ કિ.ગ્રા. (૨.૫૦૦ લી.)	૨૨.૫ ગ્રામ (૫૦ મી.લી.)	ફેરોપણી બાદ એક અઠવાડિયામાં
૧૬. ભીંડા	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૬૭૫ કિ.ગ્રા. (૧.૫૦૦ લી.)	૧૩.૫ ગ્રામ (૩૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે
	અથવા			
	ફલુરોકલોરીડોન (રેસર ૨૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૦ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૨૦-૨૫ દિવસે
૧૭. રીંગણ	હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	—	—	વાવણી બાદ ૨૦, ૪૦, ૬૦ અને ૮૦ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ + પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી)	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.) — ૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.) — ૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૫ દિવસે પિયત પાણી સાથે વાવેતર બાદ ૪૫ દિવસે
૧૮. ડુંગળી – થોમાસુ (ફેરોપણી)	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૫ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં રોપણી બાદ ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	ઓક્સીફલુઓરફેન (ગોલ ૨૩.૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૨૪૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૫ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં રોપણી બાદ ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ	—	—	રોપણી બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે

પાક	દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ હેક્ટરે	૧૦ લીટર પાણીમાં દવાનું પ્રમાણ	છંટકાવનો સમય
ડુંગળી – શિયાળુ (ફેરરોપણી/ બીજથી સીધું વાવેતર)	ફ્લુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૫ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૦ દિવસે
૧૯. લસણ	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૫ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	ઓક્સીફ્લુઓરફેન (ગોલ ૨૩.૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૨૪૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ લી.)	૪.૮ ગ્રામ (૨૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૦ દિવસે
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ	–	–	વાવેતર બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે
મરીમસાલા પાકો				
૨૦. જીરું	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી)	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૪.૦૦૦ લી.)	૨૦ ગ્રામ (૮૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	ફ્લુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી)	૦.૯૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	વાવણી પહેલાં અથવા પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	બેન્થિયોકાર્બ (સેટર્ન ૫૦% ઈસી)	૨.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૪.૦૦૦ લી.)	૪૦ ગ્રામ (૮૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
૨૧. ઘાણાં	હાથ નિંદામણ	–	–	વાવણીબાદ ૧૫, ૩૦ અને ૪૫ દિવસે
	અથવા			
	ટ્રાયફ્લુરાલીન (ટ્રેફ્લાન ૪૮% ઈસી)	૦.૭૫૦ કિ.ગ્રા. (૧.૫૬૩ લી.)	૧૫ ગ્રામ (૩૧ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
૨૨. મરચી	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૩૩૩ લી.)	૨૦ ગ્રામ (૬૭ મી.લી.)	વાવણી / રોપણી પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૫ દિવસે
	અથવા			
	ઓક્સાડાયાઝોન (રોનસ્ટાર ૨૫% ઈસી) + હાથ નિંદામણ	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ લી.)	૧૦ ગ્રામ (૪૦ મી.લી.)	વાવણી / રોપણી પહેલાં વાવેતર બાદ ૪૫ દિવસે

ઔષધીય પાકો				
૨૩. ઈસબગુલ	આઈસોપ્રોચ્યુરોન (કનક ૫૦% વેપા)	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા.)	૧૦ ગ્રામ (૨૦ ગ્રામ)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
	અથવા			
	હાથ નિંદામણ	—	—	વાવણી બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે
ઘાસચારા પાકો				
૨૪. રજકો	પેન્ડીમેથાલીન (સ્ટોમ્પ ૩૦% ઈસી)	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૬૬૭ લી.)	૧૦ ગ્રામ (૩૩ મી.લી.)	વાવેતર બાદ ૧૦ દિવસે
	અથવા			
	ફલુકલોરાલીન (બાસાલીન ૪૫% ઈસી)	૦.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૧.૧૧૧ લી.)	૧૦ ગ્રામ (૨૨ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
૨૫. જુવાર	૨,૪-ડી (ઈ.ઈ.) (એગ્રોવીડોન ૩૬% ઈસી) + હાથ નિંદામણ અને આંતરખેડ	૦.૮ કિ.ગ્રા. (૨.૫૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૫૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ થી ૩૫ દિવસે
	અથવા			
	એટ્રાઝીન (એટ્રાટાફ ૫૦% વેપા)	૧.૫૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ કિ.ગ્રા.)	૩૦ ગ્રામ (૬૦ ગ્રામ)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
૨૬. મકાઈ	૨,૪-ડી (ઈ.ઈ.) (એગ્રોવીડોન ૩૬% ઈસી) + એમસીપીએ (એમસીપીએ ૨૦% ઈસી)	૦.૮૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૫૦૦ લી.) ૦.૬૦૦ કિ.ગ્રા. (૩.૦૦૦ લી.)	૧૮ ગ્રામ (૫૦ મી.લી.) ૧૨ ગ્રામ (૬૦ મી.લી.)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં વાવણી બાદ ૩૦ થી ૩૫ દિવસે
	અથવા			
	એટ્રાઝીન (એટ્રાટાફ ૫૦% વેપા)	૧.૦૦૦ કિ.ગ્રા. (૨.૦૦૦ કિ.ગ્રા.)	૨૦ ગ્રામ (૪૦ ગ્રામ)	પાક અને નીંદણના સ્ફુરણ પહેલાં
હઠીલા નીંદણો				
૨૭. ધરો-ચીઠો	ગ્લાયફોસેટ (ગ્લાયસેલ ૪૧% એસએલ)	૨.૪૬૦ કિ.ગ્રા. (૬.૦૦૦ લી.)	૫૦ ગ્રામ (૧૨૦ મી.લી.)	નીંદણની ૩-૪ પાન અવસ્થાએ

